

Lezing van 23 januari 2019:

Samenzweersters, Poolse vrouwen in het verzet 1939-1945

Omdat onze voorzitter verhinderd was opent de vice voorzitter Julien Mariman deze avond.

Hij verwelkomt de heer Frans Ruczynski, vertegenwoordiger van het Generaal Maczek museum, die hier voor de derde keer bij ons een lezing verzorgt.

De eerste lezing die hij voor onze heemkundekring hield ging over de 1ste Poolse pantserdivisie, de tweede lezing over de strijd bij het Capelse Veer, vanavond staat een indrukwekkende film op het programma over Poolse verzetsvrouwen.

De zaal is goed gevuld wat inhoudt dat wij wederom een lezing hebben die veel mensen aantrekt. Veel nieuwe gezichten in de zaal, zelfs vanuit Breda heeft men het winterse weer getrotseerd.

De film bestaat uit 2 delen. Het eerste deel vertelt het verhaal van de eerste pantserdivisie, die na de bevrijding van de Zuidelijke Nederlanden doortrekt naar het noorden van Nederland. Aan de hand van een tekening is te zien hoe het leger via Gelderland en Drente zich verplaatst naar Wilhelmshafen.

Het Duitse leger heeft langs de grens verscheidene kampen opgezet. In de eerste plaats worden misdadigers opgesloten. Deze mensen moesten werken om het veengebied te ontginnen. Na de misdadigers kwamen ook krijgsgevangenen terecht in deze kampen.

Bij toeval stuit de eerste Poolse pantserdivisie, bij hun opmars naar het noorden, op het Kamp Oberlangen en tot hun verbazing en tot verbazing van de krijgsgevangenen wordt er van beide kanten Pools gesproken. In het kamp zaten ongeveer 1700 verzetsvrouwen. De vreugde was erg groot dat deze vrouwen door dit leger bevrijdt werd.

Na de bevrijding uit het kamp bloeide er natuurlijk ook de liefde. De Polen konden niet terug naar hun land, voor patriotten was geen plaats omdat het land inmiddels door de Russen bezet was.

De vrouwen uit het kamp vestigden zich in Engeland, Amerika en Nederland. In 2016 kwamen veel vrouwen om een dienst op de erevelden bij te wonen. Het is nog steeds een erg hechte groep.

Na de pauze komt het tweede deel van de film. Het laat zien hoe de vrouwen in Warschau in het verzet gingen nadat de Duitsers deze stad hebben bezet.

Aan de hand van persoonlijke verhalen vertellen de vrouwen waarom zij in het verzet waren gegaan en hoe zij hun leven ondergronds hebben opgepakt en hoe ze gevochten hebben tegen de Duitsers.

Zij kregen een soldaten opleiding en leerden hoe ze met pistolen en geweren om moesten gaan. Zij hadden allemaal schuilnamen en er waren strenge regels voor het geval zij opgepakt werden. "wie niets weet kan niets verraden", "vraag nooit iets en zeg nooit iets",

Mocht er een inval zijn dan stond er altijd wel een fles wijn en glazen op tafel, zodat het leek of er een feestje aan de gang was.

Het jaar 1943 was volgens de vrouwen het ergste jaar van de oorlog. Men komt in Warschau in opstand. De Duitsers zijn zich aan het terugtrekken.

De beul van Warschau, generaal Kutschener, werd door het verzet vermoord en er volgde toen een represaille en werden verschillende verzetsstrijders vermoord.

Mensen werden willekeurig opgepakt en doodgeschoten. Vaak werden jongelui door een speciaal vrachtwagentje, een Budy, opgepakt en afgevoerd. Men zag ze nooit meer terug.

De vrouwen fungeerden ook als tussenpersoon voor de partizanen.

Kleine boodschappen moesten zij uit hun hoofd leren, grote boodschappen werden op verschillende papiertjes geschreven en verwijderd als de boodschap was overgebracht. De vrouwen waren erg inventief in het bedenken van manieren om gevaarlijke dingen naar de partizanen te brengen. Zo was er een mevrouw die vertelde dat zij er altijd erg chique uitzag en een mand bij zich had met mooie bloemen. Onder in die mand zaten dan de geheime papieren.

Ondanks het feit dat ze geleerd hadden om met wapens om te gaan werden de vrouwen meestal ingezet als koerierster of bij de mijnopruijmsdienst.

In het jaar 1944 is de capitulatie. De Duitsers slaan terug en ongeveer 1700 vrouwen worden naar Kamp Oberlangen gebracht. Je hoorde de vrouwen verschillend over de opstand vertellen, de een was er trots op dat ze had deelgenomen, een ander vond dat het niets opgeleverd had.

Uiteindelijk stonden de Russen al te wachten aan de grens van Warschau en kon het verzwakte Duitse leger gemakkelijk verslaan. Omdat het land door het communistische leger was ingenomen konden de Poolse patriotten niet meer terug.

De vrouwen hebben voor de vrijheid van Polen gestreden en hebben er veel voor geleden. Zij zijn naar alle windstreken uitgeweken maar zijn nog steeds erg nauw met elkaar betrokken. Een bekend Pools gezegde is:

“Waar de duivel weigert naar toe te gaan
Stuurt men de vrouwen”.

Generaal-majoor S. MACZEK

De 1e Poolse Pantser- divisie

